

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "שיח השדה" בראשית, תשפ"ו

"ערבות אחרי סוכות"

בכניסה לבית הכנסת עמד מוכר ערבות לבית הכנסת (בכניסה ולא בתול בית הכנסת – כיון שאין למכור ארבעה מינים בבית הכנסת עצמו – אבני דרך חלק יא ס"י כ'). אחד מהנכנסים שעכשיו הוא כבר מיהר כיון שמצוה לרוץ לבית הכנסת (ברכות ו: ואפילו בשבת), נטל שתי ערבות להספיק לומר את ההלל, אמר למוכר: "אשלם לך אחרי התפילה". והוא לא חיכה לתגובת המוכר ונטל שתי ערבות ונכנס לבית הכנסת. אבל מרוב מהירות שכח להחליף את הערבות ובירך ונענע עם הישנות...

בסיום התפילה בצאתו מבית הכנסת – מוכר הערבות "נעלם". ומה יעשה עתה? הוא קיבל על עצמו לשוב לשנה הבאה לאותו בית כנסת בתקוה למצוא את מוכר הערבות!

חלפה שנה. הפעם הוא לא ישב ב"אסיפת חברים" ולא אכל קודם התפילה (למד משהו במשך השנה...) והשכים לבית הכנסת לזכות להיות מ"עשרה ראשונים" (ברכות מז.). מוכר הערבות ישב בפתח! הוא ניגש אליו ו'לרענן את זכרונו' ולשלם לו. אולם למרבית הפלא מוכר הערבות הכיר אותו ושאל אותו: "השתמשת בערבות שנתתי לך בשנה שעברה"? וכשהוא השיב ששלא – אנחת רווחה יצאה מפי מוכר הערבות.

התברר, שה"ערבות" שקיבל המוכר מהספק של הערבות – לא היו ערבות! היה זה צמח דומה שהיה מי שרימה וסיפק למוכר בתור ערבות. המוכר סיפר שבשנה הקודמת, הוא הספיק לתת רק זוג אחד של ערבות ואז נתגלה לו התרמית, ולכן הוא "נעלם" מפתח בית הכנסת וכל השנה הוא חשש שהכשיל אדם בברכה לבטלה... ועתה שנודע לו הענין – נחה דעתו!

חול המועד. הוא ישב בנחת בסוכת המלון קודם התפילה ושתה קפה. הלמדן (שכבר התפלל תפילין ותיקין) שראה אותו בסוכה היה ברור לו שסיבת השתיה היא: "כדי שיוכל לכוון דעתו ולהתפלל" (משנ"ב פ"ט ס"ק כ"ב). אולם כאשר התאספו עוד חברים והחלה "מסיבת חברים" הלמדן התפלא שהרי לפני התפילה: "יש למנוע מלשתות... באסיפת חברים... (משנ"ב פ"ט ס"ק כ"ב)".

וכאשר היה מי שהביא עוגה לסוכה ובירך "מזונות" וברכת "לישב בסוכה". חשש הלמדן לשלומו שהרי: "לאכול מעט מיני תרגימא בעת השתיה... אין שום צד להקל בזה קודם התפילה אם לא מי שיש לו חלישת הלב והוא צריך זה לרפואה...". הלמדן התלבט האם לבקש ממנו את שמו כדי שיוכל להזכירו לרפואה בתפילה, אולם כשהוא ראה שאף שאר המתאספים אוכלים מהעוגה, הוא הביט בשלט שמעליו לבדוק האם הוא נקלע לבית מלון או לבית הבראה שיקומי...¹

הוא שקל לומר להם: "מי שחלש בטבעו ואינו יכול להמתין עד זמן התפילה בבית הכנסת, מוטב שיתפלל שחרית ביחידות, יקדש קידוש היום ויאכל, ואז ילך לבית הכנסת לשמוע קדיש, ברכו קדושה וקריאת התורה... (שש"כ פנ"ב י"ד)". אמנם לפי השעה, סבירות גבוהה היא שהם לא יגיעו לפני קריאת התורה...

הם הביטו בשעון ושמו לב שהתפילה החלה זה מכבר, הם אמרו שיש להם עוד עשר דקות... ואז כעבור חצי שעה הם קמו ממקומם והחלו ללכת לבית הכנסת בנחת.

הלמדן ששם לב שהם לא בירכו ברכה אחרונה והבין שהם נוקטים שמי ששותה שתיה חמה בלגימות קטנות ואיטיות במשך זמן ארוך פטור מברכה אחרונה (עיין משנ"ב ר"י ס"ק א' ויש החולקים).

¹ ועיין: **אכילה לפני התפילה – חב"ד 197** ושם בהפניה לשערי ישיבה כ' עמ' 497 "טעימה לפני התפילה בדור השביעי" (הרה"ת יחיאל שיח').

¹ ועיין: **אכילה לפני התפילה – חב"ד 197** ושם בהפניה לשערי ישיבה כ' עמ' 497 "טעימה לפני התפילה בדור השביעי" (הרה"ת יחיאל שיח').